

Ключевые слова: репутация, бренд, стейкхолдеры, каналы информации, факторы потребительского выбора.

REPUTATION AS A FACTOR OF CONSUMER'S CHOICE IN FOOD INDUSTRY

O.H.Derevianko Ph.D. (Econ.), Associate Professor,
Dr. Sc. (Econ.) Degree Seeker,
National University of Food Technologies,
Kyiv

Abstract. The article highlights the factors that determine consumer's choice of food products, reveals the impact of brand and reputation, as well as channels of information about them on consumer's choice. The basis for the formation of a positive reputation for the food company is the existence of effective channels of communication with all necessary contact audiences. The main contact audience certainly serve consumers. We have attempted a comparison of priorities in communion for consumers and managers of food businesses, to consumers in most cases important is their own opinion about products and quality after-sale service. At the same time companies are trying to cover in its communication policy in the first place product quality, reputation and financial stability. Therefore, it is necessary to point out the disparity in approaches to communication from the standpoint of the consumer and the company. It is proved that the technology is changing interaction between companies and external environment that makes demands to increase public value of the companies and their openness. As a result, management efforts shifted from brand-management to reputation management of corporate responsibility.

Keywords: reputation, brand, stakeholders, information channels, factors of consumer choice.

Стаття надійшла до редакції 02.10.2014

УДК 336

Євгенія Анатоліївна Поліщук*
Валентина Петрівна Левченко

САМОРЕГУЛІВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК СКЛADOVA КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

Анотація. У статті розглянуто основи саморегулювання фінансового ринку, зокрема сектору небанківських фінансових установ. Виокремлено сфери делегування повноважень регулятора саморегулівним організаціям. Визначено їх роль в економічному зростанні. Охарактеризовано діяльність саморегулівних організацій вітчизняних небанківських фінансових установ. Запропоно-

* Євгенія Анатоліївна Поліщук – докторант кафедри банківських інвестицій ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», Yivga_83@ukr.net

Валентина Петрівна Левченко – к.т.н., доцент кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний університет технологій та дизайну»

вано заходи, що спрямовані на посилення ролі саморегулювних організацій і професійних об'єднань на фінансовому ринку в Україні.

Ключові слова: фінансовий ринок, саморегулювна організація, небанківські фінансові установи.

Вступ. Система саморегулювання на мікроекономічному рівні в країнах з розвинутою ринковою економікою склалася досить давно й охоплює багато сфер підприємницької, комерційної й професійної діяльності. У таких країнах саморегулювні організації набули статусу дієвого механізму зростання фінансового ринку. Державні регулятори все частіше перекладають частину своїх повноважень на утворені учасниками ринку саморегулювні організації. Сфера їх діяльності лежить у межах від простих формальностей до серйозних ініціатив, які в подальшому можуть визначати орієнтири розвитку ринку.

Постановка задачі. На жаль, в Україні попри їх тривале існування, вони так і не стали дієвим механізмом регулювання ринку. Державні регулятори з різних причин не поділяють фінансовий простір із ними, що зводить їх присутність на ринку до суто добровільного об'єднання учасників ринку, в компетенції яких входить аналіз ринку, надання інформації щодо законодавчого забезпечення діяльності на фінансовому ринку тощо.

Діяльність саморегулювних організацій є предметом наукового дослідження вітчизняних і зарубіжних учених. Так, серед них можна виділити праці Ф. Броделя, А.А. Зельвінської, С.В. Науменкової, В.І. Міщенко, І.І. Рекуненко, С.Румянцева та інших. Їх вклад у розвиток теорії фінансового ринку є неоціненним, адже їх праці стали теоретичним фундаментом діяльності саморегулювних організацій, де визначено їх роль, економічну природу та функції. Разом з тим лишається проблема розбудови ефективного інституту саморегулювання в Україні.

Тож, метою статті є визначення шляхів щодо посилення їх ролі на фінансовому ринку, зокрема сектору небанківських фінансових установ.

Результати. У закордонній економічній літературі під терміном «саморегулювання» (self-regulation) стали розуміти накладення господарюючим суб'єктом на себе певних обмежень без якого-небудь зовнішнього примусу до цього. Саморегулювання розуміється як регулювання визначених ринків і сфер бізнесу самими економічними агентами, без втручання держави. Тому в західній економічній літературі саморегулювання часто називають незалежною адміністративною владою.

Інші закордонні вчені вважають, що саморегулювні організації це — інститут, що регулює взаємовідносини між підприємцями, державою і покупцями. Створення саморегулювних організацій дозволить державним органам значно знизити витрати на регулювання діяльності ряду галузей за рахунок відміни в них ліцензування й сертифікації, що в кінцевому рахунку повинно призвести до скорочення державного апарату та зниження корупції. Бізнес-товариство отримує можливість самостійно визначати ефективні шляхи використання коштів, акумульованих у СРО й призначених для цілей саморегулювання[1].

До саморегулювних організацій належать підприємницькі асоціації, добровільні об'єднання, які встановлюють для своїх членів формальні правила ведення бізнесу. За такого визначення держава віддає частину своїх функцій з нагляду та регулювання ринку професійним операторам ринку фінансових послуг у контексті самостійного встановлення правил гри на ринку, а також контроль за їх виконанням. Такий підхід передбачає те, що ця форма регулювання є ефективніша за ту, що передбачає діяльність державного регулятора.

Разом з тим, саморегулівні організації — це не лише розробка загальних правил гри або захист інтересів. Це й досі нерідко відокремлений ринок, доступ на який обмежений вимогами щодо професіоналізму й етики, обсягу торгівлі й капіталу тощо. Тобто створення саморегулівної організації — це, зазвичай, торгова угода.

Фінансовий ринок контролювався виключно саморегульованим організаціями професіоналів фондового ринку; саморегулювання призначалося для підтримки чесних правил гри серед професійних учасників. Вже до початку XX в. численні афери і махінації на фондовому ринку зумовили необхідність державного регулювання. Органи контролю та нагляду за ринком цінних паперів у розвинених країнах в основному стали створюватися після світової кризи 1929-1933 рр.

У деяких країнах світу ефективне саморегулювання існувало ще до впровадження державного регулювання. Найбільш показовим є приклад Великої Британії, де вже багато років поспіль Лондонська фондова біржа та страхова компанія Lloyds успішно здійснюють регулювання діяльності своїх членів. До головних, офіційно визнаних саморегулівних організацій Великої Британії належать фондові біржі, клірингові дома та професійні асоціації[2].

У США детальне регулювання діяльності та забезпечення дотримання відповідних правил Комісією з цінних паперів і бірж було делеговано Національній асоціації фондових дилерів, а Корпорацією з торгівлі ф'ючерсами і товарами — Національній ф'ючерсній асоціації.

Давні традиції використання саморегулювання у секторі фінансових послуг має Швейцарія, де активно застосовуються такі форми, як: автономні кодекси поведінки, наприклад, Кодекси поведінки Асоціації швейцарських керуючих активами та Асоціації швейцарських фінансових аналітиків; Правила саморегулювання, визнані державним регулятором (Федеральною банківською комісією Швейцарії). Яскравим прикладом, що найбільше відповідає функціям саморегулівних організацій, можуть бути повноваження фондових бірж щодо встановлення та забезпечення дотримання правил лістингу, надані відповідно до Закону «Про цінні папери та фондові біржі», хоча у Швейцарії фондові біржі підлягають нагляду з боку Федеральної банківської комісії.

Незважаючи на тривале існування системи саморегулювання ринку, у 2008 році активне зростання фінансового ринку було призупинено світовою фінансовою кризою, що повернуло проблеми регулювання фінансового ринку в перелік актуальних тем, як в національній, так і в міжнародній площині. У зв'язку з глобальною економічною кризою 2008-2009 рр. система регулювання США була піддана гострій та всебічній критиці, оскільки в системі фінансового ринку лежить принцип саморегулювання професійних учасників. З одного боку наводяться серйозні аргументи на користь непростого і суттєвого перегляду системи регулювання в цілому, але й зниження власне регуляторного потенціалу саморегулівних організацій. З іншого боку, існують рекомендації різних впливових міжнародних організацій по тривалості використання ринкових механізмів саморегулювання, які по суті незамінні для зниження ступеня невизначеності прийняття регулятивних рішень на фінансовому ринку, а також розробці стандартів найкращої практики комплексного регулювання фінансового ринку та його інститутів.

Основною проблемою саморегулювання професійних інституційних учасників фінансового ринку в усі часи була так звана невідповідність колективних пререференцій учасників ринку, які визначають їх регулятивні рішення та дії, та пріоритетної цілі регулювання. Оскільки очевидно, що регулятивні рішення СРО вбудовуються в динаміку фінансового ринку, то рішення професійних учасників ринку, що спрямовані на задоволення своїх комерційних інтересів, наприклад, рішення по зростанню вартості їх портфеля погано впливає на ринок в цілому.

Така позиція не співпадає з вимогами суверенних регуляторів та рекомендаціями міжнародних організацій, що здійснюють регуляторну діяльність на міжнародних фінансових ринках. Ця ситуація гальмує оптимальне впровадження механізмів саморегулювання в національні системи фінансового ринку.

Саморегулювання на фінансовому ринку здійснюється його професійними учасниками з такими цілями: протидія фінансовим ризиками, покращення інфраструктурних систем торгівлі фінансовими ресурсами, досягнення оптимального співвідношення між державним та ринковим регулюванням та саморегулюванням операцій на фінансовому ринку. Разом з тим ринкова самодисципліна має межі позитивного впливу на функціонування фінансового ринку. Ліміти можливостей окремих учасників фінансового ринку є достатньо розмитими і важко піддаються об'єктивному, багатофакторному аналізу. Так, на практиці досить важко досягти консенсусу між державою та учасниками ринку про те, яку інформацію необхідно розкривати, у якій формі, з якою періодичністю, а також, кому її надавати.

В цій конкретній ситуації виникає перша межа між регулюванням та саморегулюванням на фінансовому ринку. Професійні учасники ринку зобов'язані не стільки розкривати про себе інформацію, скільки надавати систематичні відомості про використання ними документації, що використовуються внутрішніми системами управління ризиками, участі в колективній допомозі.

Друга межа між регулювання та саморегулюванням на фінансовому ринку полягає в тому, що держава та спеціальні фінансові інститути не повинні «виконувати» роботу інших, тобто регулювати там, де достатньо саморегулювання. Учасники ринку не повинні переставати регулювати свої дії, коли мова йде про здійсненні ризикових фінансових операцій.

В основі третьої межі лежить в області можливостей цих напрямків контролю стабільності ринку в залежності від етапів економічного циклу (спад — криза — депресія — зростання). В періоди економічного зростання роль саморегулювання найбільша. В періоди спадів і депресій, особливо криз, місце саморегулювання займає система державного та наддержавного регулювання фінансового ринку. В періоди спадів, криз, депресій працюють закони виживання найсильнішого. В цих умовах всі учасники діють самі за себе, а наявні правила саморегулювання можуть заважати їм вижити. Цікавою також є точка зору інших науковців, які вважають, що саморегульований ринок — це той ринок, який завойовує, раціоналізує економіку [3].

Цінність ринку полягає в тому, що він, взагалі-то, направлений на саморегулювання, самооновлення пропорцій і подолання значних потрясінь. Проте, це не перманентна властивість. Система ринкових відносин більш-менш нормально забезпечує відтворення капіталу лише в умовах перемігшої машинної індустрії та появи монополістичних об'єднань. З часом закони вільного підприємництва, що засновані на вільній конкуренції і ринкової регуляції у змінених обставинах не в змозі оптимізувати економічні процеси.

Практика доводить, що від регулювання найбільший ефект отримує суспільство, яке створило саме такий механізм, де максимально враховуються імпульси усіх суб'єктів економіки, або принаймні, їх більшості.

Важливим питанням, що потребує чіткого визначення, є характер взаємовідносин між державним регулятором і саморегулювальними організаціями. Щоб використати всі переваги саморегулювальних організацій, вони повинні мати чітко визначені повноваження, включаючи повноваження на розробку та забезпечення дотримання власних правил. У такому разі державний регулятор виконуватиме переважно функції нагляду, використовуючи такі методи, як перевірки на місцях і періодичний нагляд.

Деякі вчені вважають (і ми в цілому їх підтримуємо), що базовою ціллю регулювання є підвищення ефективності фінансового ринку. Тоді виникає питання, навіщо у такому випадку взагалі потрібно регулювання? Якщо фінансовий ринок

міг би бути врегульований самостійно, тоді б не виникало потреби у регуляторних інтерференціях.

З цього приводу у наукових дослідженнях виникають дискусії стосовно того, що фінансові ринки (та й інші ринки взагалі) можуть ефективно функціонувати без регуляторних втручань. Але ця група вчених не обов'язково припускає, що ринки працюють бездоганно. Втім, насправді ринкам притаманно «провалюватися», і «провалюються» вони з різних причин. Головний аргумент нагадує нам, що інтервенції регулятора повинні опиратися на «провали» ...Рішення про втручання та зміни нормального функціонування ринку мало б бути виправдано з точки зору суспільних витрат: витрати «провалу» ринку мають бути вищими, ніж витрати нав'язаного регулювання (або прямі втрати ресурсів або втрати ефективності). Це також говорить про те, що регулятори повинні розробляти такі міри, які найкращим чином направлені на вирішення проблем, що викликали «провали» ринку. Врешті-решт, ця концепція полягає у тому, що регулювання це не стало явище, а постійно змінний процес, який полягає у постійній переоцінці витрат і вигод від регулювання. Саморегулювання повинно вирівнювати «провали» шляхом найменших витрат з метою забезпечення безперебійного функціонування фінансового ринку [4].

У широкому розумінні, ринки «провалюються» і перестають продукувати ефективність через одну або кілька описаних нижче причин: антиконкурентна поведінка, ринкові порушення, інформаційна асиметрія, систематична нестабільність.

Взагалі, уряди стимулюють конкуренцію на фінансовому ринку, оскільки вигоди, отримані на цьому ринку додають економіці повноти. Вони полягають у полегшенні доступу до капіталу для бізнесу, здешевленні кредитів для споживачів, перманентному задоволенні потреб у фінансуванні та зменшенні його дефіциту, здешевленням вартості угод та розширенні можливостей для управління ризиками.

Нині в Україні діють кілька саморегулювних організацій, що акредитовані НКЦФПР. Однією з них є Асоціація «Українці фондові торговці» (АУФТ). Вона була створена у 2009 році шляхом об'єднання трьох СРО «Регіональний фондовий союз» ВАТ «Київська Міжнародна фондова біржа», ЗАТ «Українська фондова біржа». Іншою СРО є Професійна асоціація реєстраторів та депозитаріїв, яка активно діє з 2004 року. Це добровільна недержавна та неприбуткова організація, яка була заснована з метою сприяння розвитку добросовісної конкуренції між суб'єктами фондового ринку в галузі ведення реєстрів власників цінних паперів, обліку руху цінних паперів і депозитарної діяльності. Потрібно згадати ще одну СРО Українська асоціація інвестиційного бізнесу (функціонує з 2001 року). Наразі це єдина СРО, якій держава делегувала частку своїх повноважень. Вони визначені в Законі «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)». Зокрема, це стосується ліцензування ІСІ.

Так, «...Саморегулювна організація, яка об'єднує компанії з управління активами, має право одержувати звітність, складену такими компаніями в порядку, встановленому Комісією, з метою її контролю, узагальнення, аналізу та передачі Комісії»[5].

Як бачимо, перші дві СРО представляють інтереси професійних учасників ринку — тобто інфраструктурних небанківських фінансових установ. УАІБ, як бачимо, має інше спрямування — саморегулювання інституційних учасників ринку.

Специфіка вітчизняного ринку фінансових послуг полягає в тому, що держава в законодавчому або нормативному порядку може призначати саморегулювні організації [6], як це роблять у деяких країнах — не членах ЄС.

З одного боку, СРО фінансуються винятково за рахунок членських внесків учасників ринку. Тому припустити, що ці учасники платитимуть гроші за додатковий контроль над ними, за те, що їх додатково карають, і одержувати від цього задоволення — необачно. З іншого боку, держава (у даному випадку — в особі Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) ставиться до СРО

як до опонента, тобто, представника ринку — лобіста відповідного бізнесу. З цього приводу була думка регулятора, що такі відносини на користь ринку і він від них тільки виграє. Крім того, державі серйозно треба подивитися на інститут саморегулювання. Фактично, це продовження «руки регулятора», але з особливим статусом, що йому може бути наданий.

За умови належного впровадження саморегулювання може забезпечити розробку ефективних правил, загальне їх дотримання, своєчасне внесення змін і доповнень до них відповідно до зміни ринкових умов, а також гнучке й ефективне забезпечення виконання правил. Крім того, саморегулювання може забезпечити значну економію державних витрат завдяки перенесенню фінансування частини витрат на установи сектору, що регулюється (на суб'єктів регулювання).

Підвищення ролі саморегулювання на фінансовому ринку має відбуватися шляхом поступової передачі повноважень з регулювання, закріплених на даний час за державним органом виконавчої влади, саморегулювним організаціям, які представляють весь ринок тих чи тих фінансових послуг. Має бути створена державна система стимулювання саморегулювних організацій до встановлення чітких вимог щодо професійної діяльності учасників ринку та контролю за дотриманням цих вимог.

Одночасно потрібно розвивати та надавати державну підтримку діяльності громадських організацій, що об'єднують споживачів фінансових послуг. Слід забезпечувати постійний діалог між громадськими об'єднаннями, асоціаціями професійних учасників фінансового ринку та регуляторними державними органами щодо нормо-утворення, правовстановлення, правозастосування, консолідації зусиль у справі подальшої розбудови вітчизняного фінансового ринку.

Зі свого боку саморегулювні організації мають функціонувати відповідально, розвивати найкращу практику та здійснювати моніторинг за своїми ринками з огляду не тільки на власні економічні, репутаційні чи регуляторні інтереси.

Включення саморегулювання до загального державного регуляторного режиму функціонування установ фінансового сектору, за умови належного впровадження, дає змогу ефективніше та з меншими витратами реалізувати державні цілі відповідно до інтересів як суспільства, так і суб'єктів регулювання. При цьому головною передумовою має бути налагодження співпраці та координація їх спільної діяльності, а також усунення дублювання функцій одне одного. Саморегулювання слід розглядати як частину єдиної моделі ефективного та всеохоплюючого регулювання фінансових ринків.

І.І. Рекуненко також пропонує створити систему саморегулювання ринку товарів і послуг, зокрема, фінансових [7, 8]. На чолі цієї системи був би певний орган, який би регулював СРО через Національне об'єднання СРО. На наш погляд, такий підхід є суперечливим. Оскільки сама ідея саморегулювання передбачає зменшення витрат на регулювання, що здійснюється самим регулятором. Але створення органу, який би регулював СРО ринків товарів і послуг, на нашу думку, є недоцільним з точки зору бюджетної ефективності. До низки державних регуляторів у цьому випадку додається ще один, який передбачає певні витрати. Ще одним аргументом, який виступає проти такої моделі є те, що ринки товарів та ринки послуг мають свої, властиві тільки їм, особливості, тому зводити до одного знаменника є, принаймні грубою справою.

Розвиток принципів саморегулювання сприяє формуванню ефективної структури фінансового ринку, розширює можливості вибору оптимальної моделі регулювання, дозволяє розглядати саморегулювання як реальну інституційну альтернативу державному управлінню.

До заходів, спрямованих на посилення ролі саморегулювних організацій та професійних об'єднань на фінансовому ринку, належать:

— розробка та прийняття Закону України «Про саморегулювання на фінансових ринках», у якому мають бути закріплені основні принципи діяльності саморегулювних організацій;

— визначення процедури делегування саморегулювним організаціям повноважень щодо нагляду за доброчесністю конкуренції на фінансових ринках, у тому числі шляхом розробки та впровадження кодексів професійної етики, права на застосування заходів впливу;

— розробка та забезпечення виконання умов прийнятності фінансових послуг інвесторами та іншими споживачами;

— сприяння створенню за участю саморегулювних організацій страхових і гарантійних фондів, які мають забезпечувати додатковий захист прав інвесторів і споживачів фінансових послуг. На сьогодні таке завдання найактуальніше для кредитних спілок і страхових організацій.

Висновки. В умовах інтернаціоналізації фінансових ринків і ускладнення їх структури поряд зі створенням об'єднань саморегулювних організацій за галузевою (професійною) ознакою, виникає об'єктивна потреба у створенні міжгалузевих, міждержавних і міжнародних союзів саморегулювних організацій.

Досвід розвинутих країн світу переконливо доводить, що діяльність фінансових установ саморегулювних організацій і розширення основ саморегулювання у системі національного регулювання є необхідною умовою стабільного розвитку фінансових ринків.

Література

1. Зельвинская А. А. Повышение компетентности саморегулируемых предпринимательских структур как ключевой фактор их развития [Текст] : автореф. дис. канд. экон. наук / А. А. Зельвинская. — СПб.: ГОУВПО «СПГУЭФ». — 2008. — 19 с.
2. Науменкова С.В., Міщенко В.І. Системи регулювання ринків фінансових послуг зарубіжних країн. Навчальний посібник. — К.: Центр наукових досліджень НБУ, Університет банківської справи НБУ, 2010. — 170 с.
3. Бродель Ф. Материальная цивилизация, экономика и капитализм XV-XVIII ст./ Ф. Бродель: [пер. с фр.]. — К.: Основы, 1997. — Т. 2. — 585 с.
4. Carmichael J. The Development and Regulation of Non-Bank Financial Institutions/Jeffrey Carmichael, Michael Pomerleano — Washington, D.C.: The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank. — 2002.
5. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди: Закон України від від 15.03.2001 № 2299-III [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2299-14>
6. Болдуєва О. В. Підвищення ролі комерційних банків і саморегульованих організацій як важливої складової сучасної моделі інфраструктури фондового ринку України / О.В. Болдуєва // Вісник ЖДТУ. — 2011. — №4 (58). — С. 330—333.
7. Рекуненко І. І. Особливості діяльності саморегулювних організацій на ринку фінансових послуг / І. І. Рекуненко// Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. Праць/ Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». — Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. — Вип. 29. — С. 391—404.
8. Бачал Н.В. Саморегулювання професійної діяльності учасників фондового ринку: сутність, цілі і принципи запровадження / Н.В. Бачал // Наука і транспортний прогрес. Бюллетень Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту. — 2011. — №38. — С. 238—241.

References

1. Zel'vinskaja, A.A. *Povyshenie Kompetentnosti Samoreguliruemyyh Predprinimatel'skih Struktur Kak Ključevoj Faktor Ih Razvitiya*. Sankt-Peterburg: GOUVPO «SPGUJеF», 2008. 19.

2. Naumenkova, S.V., and V.I. Mishhenko. *Systemy Reguljuvannja Rynkiv Finansovyh Poslug Zarubizhnyh Krai'n*. Kiev: Centr Naukovykh Doslidzhen' NBU, Universytet Bankivs'koi' Spravy NBU, 2010. 170.
3. Brodel', F. *Materyal'naja Cyvylyzacyja, ekonomyka Y Kapytalyzm XV-XVIII St.* Vol. 2. — Kiev: Osnova, 1997. — 585.
4. Carmichael, Jeffrey, and Michael Pomerleano. *The Development and Regulation of Non-Bank Financial Institutions*. Washington, D.C.: International Bank for Reconstruction and Development, 2002. 195.
5. *Pro Instytuty Spil'nogo Investuvannja (pajovi Ta Korporatyvni Investycijni Fondy*. Kiev: Zakon Ukrai'ny Vid 15.03.2001 № 2299-III, 2001.
6. Boldueva, O. V. *Pidvishhennja roli komercijnih bankiv i samoregul'ovanih organizacij jak vazhlyvoi skladovoi suchasnoi modeli infrastrukturi fondovogo rinku Ukraini*. Vol. 4(58). Visnik ZhDTU, 2011. 330—333.
7. Rekunenko, I. I. «Osoblyvosti Dijal'nosti Samoregulivnyh Organizacij Na Rynku Finansovyh Poslug.» In *Problemy I Perspektyvy Rozvytku Bankivs'koi' Systemy Ukrai'ny : Zb. Nauk. Prac'*, 391-404. Vol. 29. Sumy: DVNZ «UABS NBU», 2010.
8. Bachal, N.V. Samoreguljuvannja profesijnoi dijal'nosti uchasniv fondovogo rinku: sutnist', cili i principy zaprovadzhennja. *Bjulleten' Dnipropetros'kogo nacional'nogo universitetu zaliznynchoho transportu*, 2011. 238—241.

САМОРЕГУЛИРУЕМЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ КОНЦЕПЦИИ РАЗВИТИЯ НЕБАНКОВСКИХ ФИНАНСОВЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ

Евгения Анатольевна Полищук,

докторант кафедры банковских
инвестиций ГВУЗ «Киевский
национальный экономический университет
имени Вадима Гетьмана»,

Валентина Петровна Левченко,

к.т.н., доцент кафедры финансов ГВУЗ
«Киевский национальный университет
технологий и дизайна»

Аннотация. Статья посвящена проблемам существования и функционирования института саморегулирования финансового рынка, в том числе сектора небанковских финансовых учреждений. Целью статьи является разработка рекомендаций относительно усиления роли саморегулируемых организаций на финансовом рынке. Также в статье изложен критический анализ научных взглядов на сущность и предназначение этих участников рынка, разворачивается дискуссия относительно необходимости саморегулирования финансового рынка. Дана характеристика деятельности этих участников рынка в Украине, выделены их проблемы, и предложены меры по усилению их роли на финансовом рынке. Среди которых особое внимание заслуживают: разработка и принятие Закона Украины «О саморегулировании на финансовых рынках», в котором должны быть закреплены основные принципы деятельности саморегулируемых организаций; определение процедуры делегирования саморегулируемым организациям полномочий по надзору за добросовестностью конкуренции на финансовых рынках, в том числе путем разработки и внедрения кодексов профессиональной этики, права на применение мер воздействия; разработка и обеспечение выполнения условий приемлемости финансовых услуг инвесторами и другими потребителями; содействие созданию с участием саморегулируемых организаций страховых и гарантийных фондов, которые должны обеспечивать дополнительную защиту прав инвесторов и потребителей финансовых услуг. На сегодня такая задача актуальная для кредитных союзов и страховых организаций.

Ключевые слова: финансовый рынок, саморегулируемая организация, небанковские финансовые учреждения.

SELF REGULATORY ORGANIZATIONS AS A PART OF THE CONCEPT OF DEVELOPMENT OF NON-BANK FINANCIAL INSTITUTIONS

Abstract. The article investigates the existence and functioning of the self-regulated institution of the financial market, including the sector of non-bank financial institutions. The purpose of this paper is to develop recommendations for the strengthening of the role of self-regulated organizations in the financial market. The article also set out a critical analysis of scientific peer entity and purpose of these market participants, unfolding debate about the need of self-regulated of the financial market. The characteristics of the activities of these market players in Ukraine, highlighted their problems, and proposed measures to strengthen their role in the financial market. Some of them deserve special attention: the development and adoption of the Law of Ukraine «About the self-regulated organizations of the financial markets», which should be the main principles of the activities of self-regulated organizations; procedure definition delegating authority to self-regulatory organizations to oversee the integrity of competition in the financial markets, including through the development and implementation of codes of professional ethics, the right to apply measures of influence; preparation and enforcement of the conditions of admissibility of financial services to investors and other users; promotion of self-regulatory organizations with the participation of insurance and guarantee funds, which should provide additional protection for the rights of investors and consumers of financial services. At present, this problem is relevant for credit unions and insurance companies.

Keywords: financial market, a self-regulatory organization, non-bank financial institutions.

Стаття надійшла до редакції 10.10.2014

УДК 330.322 : 338.432

Марина Олександрівна Тонюк*

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ В КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Анотація. Висвітлено проблеми інвестиційної діяльності в агропромисловому виробництві. Розглянуто сутнісно-змістовне наповнення поняття інвестиції. Проаналізовано динаміку й сучасний стан інвестиційного забезпечення підприємств аграрного сектору, впровадження інвестиційних проектів корпоративними об'єднаннями і компаніями. Запропоновано заходи щодо залучення інвестицій в аграрну сферу економіки України, зокрема в Київську область.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційний клімат, аграрні підприємства, аграрний сектор економіки.

* **Марина Олександрівна Тонюк** – канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємств, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», tonyukv@list.ru